

Тема:

21 лютого 2025 року
відбулося
засідання РАУ

с. 3

Огляд ключових
рішень РАУ
за листопад –
грудень 2024 року

с. 8

Дайджест
діяльності
комітетів та секцій
НААУ за грудень
2024 року –
лютий 2025 року

с. 15

Історія
адвокатури:
Адвокат Володимир
Ільницький
(1887 – 1942)
у суспільних
і культурних
процесах
Дрогобиччини

с. 78

АДВОКАТУРА ТА ЮРИДИЧНІ УСТАНОВИ ДРОГОБИЧЧИНИ В ДОКУМЕНТАХ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Галина Кордіяка, заступник директора Державного архіву Львівської області

Сьогодні Державний архів Львівської області є одним із найбільших сховищ писемної джерельної бази в Україні та в Європі. Архів зберігає документи державних та громадсько-політичних установ, організацій, підприємств і спілок, що функціонували на Львівщині в періоді Австро-Угорської монархії (1784 — 1918 рр.), Польської республіки міжвоєнної доби (1918 — 1939 рр.), Української РСР (1939 — 1941, 1944 — 1991 рр.), німецької окупації (1941 — 1944 рр.) під час Другої світової війни, а також періоду Незалежної України з 1991 року. Усього понад 2,6 мільйона справ.

Адвокатура та юридичні установи Дрогобищчини представлені джерельною базою фондів різних історичних періодів краю.

Фонди повітових судів Дрогобицького, Меденицького та Підбузького повітів Галицького намісництва (період Австро-Угорської монархії) налічують 11010 справ, документи яких відображають увесь спектр тогочасної діяльності повітових судів.

Це справи за звинуваченнями осіб у вчиненні кримінальних злочинів, справи за позовами фізичних та юридичних осіб про стягнення боргу; визнання права власності на земельні ділянки та інше нерухоме майно; вписування в нафтові, земельні книги прав на одержання прибутків з валових доходів від видобутої нафти; відкриття і реєстрацію нафтових товариств; нафтових ділянок; описування і продаж майна боржників; установлення і присудження спадщини; установлення опіки над неповнолітніми, неповносправними; майном юридичних осіб; видачу позик тощо. Збірники договорів про купівлю-продаж земельних ділянок. Земельні, нафтові книги гмін. Збірники документів про описування і продаж майна боржників; вписування у земельні книги прав власності на нерухоме майно, боргів і позик, виданих під заставу нерухомості; надання позик із сирітської каси. Свідцтва про смерть осіб, які не залишили спадщини.

У фонд Стрийського окружного суду Галицького намісництва (Ф-1063) внесено 774 справи за 1849 —

1918 рр. Крім документів, що стосуються основної діяльності суду — листування з Львівським крайовим, апеляційним судами, Стрийським староством про судові діловодства; з організаційних та фінансово-господарських питань, цивільні та кримінальні справи, у фонді є списки адвокатів м. Стрия; судових практикантів, вказівки президії Львівського вищого крайового суду з особового складу.

Фонд 1148 Данила Стахури (1860 — 1938 рр.) — адвоката, українського суспільного і політичного діяча, посла до австрійського парламенту від національно-демократичної партії (1907 — 1911 рр.). Він містить 12 справ за 1874 — 1918 рр. Це шкільні свідцтва Д. Стахури; матеріали про вибори до палати послів, Самбірської повітової ради: вказівка Львівського Народного Комітету національно-демократичної партії про проведення зборів щодо виборчих прав громадян, листування, повідомлення тощо. Звернення товариства «Самбірська окружна рада» до сейму з проханням про створення української гімназії у Самборі. Незважаючи на те, що ці документи стосуються більше громадської діяльності Данила Стахури, вони мають велику цінність для дослідження біографії та життєвого шляху адвоката.

Діяльність української адвокатури в період Польської республіки простежується у **фонді Ф-1256 Делегатура Союзу українських адвокатів у м. Самборі**. Фонд налічує 8 справ за 1928 — 1939 рр., а саме: циркуляри Союзу українських адвокатів

у Львові, статут Союзу, листування із Союзом українських адвокатів і товариством «Просвіта» з різних питань; книга протоколів Союзу; фінансові звіти; списки членів Союзу.

У Державному архіві Львівської області зберігається **фонд адвоката доктора А. Мартиновича (Ф-1192)**, який працював у Дрогобичі у 1922 — 1939 рр. До фонду увійшли 8 справ — листування з крайовим сільсько-господарським банком у Дрогобичі з юридичних питань; з французькими нафтовими та промисловими і торговими підприємствами в Польщі про сплату фінансів за договорами; договір про продаж шахти «Целіна» в Бориславі; справи про позови робітників щодо виплати заробітної плати; про отримання валового доходу від видобутку нафти в Бориславі.

Фонди повітових судів Дрогобицького, Медевицького та Підбузького повітів Польської республіки міжвоєнного періоду налічують 17986 справ. Це документи президіальних відділів: протоколи засідання президії суду і рішення про зняття з посад суддів, які працювали при Українській Національній Раді; службовців суду; листування з Міністерством юстиції, Львівським апеляційним судом, Самбірським окружним судом та іншими про організаційні, фінансові, адміністративні питання; особові справи службовців судів; дисциплінарні справи суддів і службовців; службові характеристики на суддів, штатні розписи судів. *Справи кримінальних та цивільних відділів*: про вчинення кримінальних злочинів; про відкриття і реєстрацію нафтових полів; збірники документів про вписування до земельних книг прав приватної власності на нерухоме майно, боргів і позик, виданих під заставу нерухомості; описування і продаж з аукціону нерухомого майна фізичних осіб.

Фонд Дрогобицького суду праці налічує 2197 справ за 1918 — 1939 рр. Це позовні справи працівників до роботодавців за фактами порушень трудового законодавства; списки особового складу суду; засідателів суду; судових експертів і перекладачів.

У документах Самбірського окружного суду за 1919 — 1939 рр. (Ф-37) є скарги адвокатів на незаконні дії суддів; відомості на зарплату службовців суду; цивільні справи про установлення та присудження спадщини; справи за звинуваченням осіб у вчиненні кримінальних злочинів; списки, анкетні дані, послуж-

ні листи, характеристики суддів, службовців, судових апелянтів.

Документи юридичних установ Дрогобищини періоду німецької окупації надійшли до архіву в незначній кількості.

В об'єднаному фонді міських судів (Р-268) є документи Дрогобицького міського суду — цивільні справи про установлення та присудження спадщини; книга обліку спадкових справ; перелік сіл округу Дрогобицького міського суду; перелік майна Дрогобицької міської управи.

Документи нотаріату Дрогобищини представлені фондами нотаріусів Миколи Басараба та Романа Лавровського, які працювали у Дрогобичі в 1941 — 1944 рр. Це нотаріальні акти, списки службовців нотаріальних контор.

У 1959 році після ліквідації Дрогобицької області до Державного архіву Львівської області були передані на зберігання документи адвокатури та юридичних установ, які зберігались у Дрогобицькому обласному архіві.

Фонд Р-1291 Президія обласної колегії адвокатів налічує 59 справ за 1944 — 1959 рр.: протоколи засідань президії, загальних зборів адвокатів; акти обстежень колегії адвокатів вищими органами та акти обстежень юридичних консультацій; штатні розписи колегії за 1949 — 1959 рр.; річні та місячні фінансові звіти; акти прийому-передачі справ при зміні завідувачів юридичними консультаціями; плани роботи президії та юридичних консультацій; статистичні звіти про чисельність та склад адвокатів колегії, юридичних консультацій; плани роботи президії та юридичних консультацій; листування з питань комплектування, обліку кадрів.

У фонд районних судів Дрогобицької області (об'єднаний фонд Р-2597) внесено 392 справи: рішення та вироки суду, статистичні звіти про роботу судів.

Фонд Дрогобицького обласного управління Міністерства юстиції УРСР юстиції (Р-1371) налічує 119 справ за 1944 — 1956 рр. — це накази, протоколи нарад, штатні розписи, звіти з діяльності управління.

Це, звичайно, не повний перелік документів щодо діяльності адвокатури та юридичних установ Дрогобищини в різні періоди історії. Під час науково-пошукових досліджень документи із зазначеної теми можна буде виявити і в інших фондах архіву, дотичних до історії краю.